

PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTU

NAUKA AKOMPANIAMENTU – KŁAWESYN

W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA IM. ST. WIECHOWICZA W KRAKOWIE

Opracowanie:
mgr Zofia Brańska-Skocz

Kraków, 2023

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP.....	3
CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE.....	4
WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE - TREŚCI NAUCZANIA – FORMY REALIZACJI – NABYTE UMIEJĘTNOŚCI.....	5
WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM OCENIANIA	12
KRYTERIA OCENIANIA.....	13
EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I ST.....	13
SPIS UTWORÓW PROPONOWANYCH DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH– NAUKA AKOMPANIAMENTU	15
SPIS UTWORÓW PROPONOWANYCH DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH– NAUKA GRY NA KLAWESYNIE.....	17

WSTĘP

Program nauczania przedmiotu *Nauka akompaniamentu – klawesyn* w Szkole Muzycznej I Stopnia im. St. Wiechowicza w Krakowie został opracowany w oparciu o Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych. (Dz.U. z dn. 25 maja 2023r. poz. 1012), a także o Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych oraz zgodnie ze Statutem Szkoły, a także na podstawie własnych, wieloletnich przemyśleń i doświadczeń pedagogicznych.

W związku z faktem, iż uczniowie rozpoczynają naukę gry na klawesynie w klasie IV, V lub VI, podane treści nauczania są aplikowane w sposób cykliczny, czyli przerabiamy te same zagadnienia w celu stopniowego i systematycznego rozwoju poszczególnych umiejętności i rozszerzania zakresu wiedzy ucznia w czasie całego okresu kształcenia.

Jestem przekonana, że nauka akompaniamentu jest doskonałym środkiem służącym nie tylko rozwojowi muzycznemu uczniów, ale także budzeniu w nich radości z gry w zespole, co powinno przyczyniać się do umiłowania muzyki i do nabycia umiejętności pracy grupowej - przydatnej w każdej dziedzinie życia. Szczególną wartością jest również zapoznanie uczniów z unikalnymi walorami muzyki barokowej - wykorzystującej klawesyn jako podstawowy instrument realizacji basso-continuo - dzięki którym muzyka ta przeżywa renesans we współczesnej kulturze.

Dobór utworów służących osiągnięciu tych celów zależy od stopnia rozwoju ucznia – zarówno intelektualnego, jak i muzycznego. Jednak wspólną cechą dobranego repertuaru jest wysoki poziom artystyczny utworów, dzięki któremu na każdym poziomie swoich umiejętności uczeń ma szansę odkrywania walorów estetycznych muzyki i wyrażania przez grę własnych emocji.

Podstawowy rozdział niniejszego opracowania poświęcony jest przedstawieniu treści nauczania, formie ich realizacji oraz omówieniu osiągnięć ucznia. W dalszej części opracowania podaję spis utworów proponowanych do wykonywania przez uczniów w poszczególnych klasach. Spis zawiera listę utworów służących do nauki gry na klawesynie oraz do nauki akompaniamentu.

CELE KSZTAŁCENIA- WYMAGANIA OGÓLNE**WIEDZA**

1. Przyswojenie wiedzy z zakresu nauki akompaniamentu na klawesynie.

Zapoznanie z teoretycznymi podstawami gry na klawesynie oraz podstawową wiedzą muzyczną. Uczeń zdobywa wiedzę na temat budowy klawesynu, jego odmian, sposobów gry na instrumencie oraz poznaje charakterystyczne utwory z literatury klawesynowej, skomponowane w różnych epokach i stylach oraz kształci umiejętności analizy i interpretacji materiału muzycznego. Uczeń zdobywa także wiedzę na temat budowy różnych instrumentów i ich możliwości brzmieniowych, poznaje reprezentatywne utwory z literatury barokowej.

UMIEJĘTNOŚCI

2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.

Uczeń kształci prawidłowe posługiwanie się aparatem gry oraz zdobywa podstawy techniki klawesynowej. Interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną. Poznaje notację muzyczną charakterystyczną dla kompozytorów baroku. Jest świadom konieczności samodzielnej pracy w domu.

Realizuje zadania artystyczne we współpracy z innymi uczniami. Uczy się współdziałania i współodpowiedzialności.

Uczeń rozwija swoją wyobraźnię muzyczną oraz naturalną potrzebę ekspresji. Kształtuje wrażliwość estetyczną i poczucie piękna.

3. Prezentacja publiczna.

Przygotowanie ucznia do praktyki estradowej, opanowanie tremy, zasady poprawnego zachowania podczas występów publicznych.

Prezentacja w mediach cyfrowych.

KOMPETENCJE

4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Uczeń postępuje zgodnie z zasadami etyki, poznaje i stosuje zasady komunikacji społecznej, uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i środowiska.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

TRZĘŚCI NAUCZANIA – FORMY REALIZACJI – NABYTE UMIEJĘTNOŚCI

1. Przyswojenie wiedzy z zakresu nauki akompaniamentu na klawesynie.

- Zapoznanie z budową, mechanizmem i historią klawesynu

- 1) budowa klawesynu – kształt instrumentu i instrumentów pokrewnych (szpinet, klawikord, wirginał)
- 2) mechanizm wydobywania dźwięku (omówienie budowy skoczka)
- 3) układ klawiatur i występujących registrów,
- 4) charakterystyka epoki baroku – decydująca rola klawesynu,
- 5) pokaz ilustracji historycznych instrumentów oraz ich omówienie,
- 6) prezentacja walorów brzmieniowych klawesynu,
- 7) stopniowe poszerzanie wiadomości na temat historii instrumentu, kompozytorów muzyki klawesynowej oraz wybitnych wykonawców.

Uczeń potrafi prawidłowo nazwać poszczególne części klawesynu, zna budowę i zasadę działania skoczków, rozumie mechanizm wydobywania dźwięku, potrafi teoretycznie odróżnić klawesyn od szpinetu, klawikordu czy wirginału, zna podstawowe cechy muzyki baroku, jest świadom roli jaką spełnia klawesyn w zespołach kameralnych oraz orkiestrze barokowej.

- Poznanie zasad notacji muzycznej

- 1) utrwalenie wiadomości z zakresu czytania tekstu nutowego,
- 2) biegłe czytanie w kluczu wiolinowym i basowym,
- 3) wprowadzenie klucza altowego i tenorowego oraz zasad czytania w tych kluczach – konieczne przy wykonywaniu utworów na wiolonczelę i altówkę z towarzyszeniem basso – continuo,
- 4) zapoznanie ucznia z różnymi zapisami i sposobami realizacji ornamentów – omawianie i prezentowanie przez nauczyciela,
- 5) zachęcanie ucznia do korzystania ze słowników i encyklopedii w celu poszerzania znajomości określeń muzycznych, a także zrozumienia treści utworu (zwłaszcza w utworach ilustracyjnych oraz posiadających charakter programowy) – służy to wiernemu odtworzeniu zamysłu kompozytora.

Uczeń potrafi prawidłowo realizować zapis nutowy w kluczu wiolinowym i basowym (biernie czyta w kluczu altowym i tenorowym), zna pełny zakres wartości rytmicznych i pauz, prawidłowo wykonuje poznane rodzaje artykulacji: portato, legato, staccato, zna podstawowe zasady wykonywania ozdóbek, jest świadom różnego zapisu i sposobu realizacji ornamentów w utworach poszczególnych kompozytorów.

- Przyswojenie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie oraz przyswojenie wiedzy z zakresu gry w zespole instrumentalnym z udziałem klawesynu;

Kształtowanie prawidłowego aparatu gry i właściwej postawy przy instrumencie;

- 1) prawidłowa postawa przy instrumencie (wysokość krzesła, odległość od klawesynu, ułożenie nóg),
- 2) kontrolowanie właściwego ułożenia dłoni na klawiaturze,
- 3) ćwiczenia wzmacniające i uniezależniające pracę palców,
- 4) ćwiczenia rozluźniające i poprawiające swobodę aparatu gry,
- 5) wpływ postawy i pracy palców na jakość brzmienia wydobywanych dźwięków.

Uczeń potrafi prawidłowo usiąść przy instrumencie, z pomocą nauczyciela kontroluje aparat gry, prawidłowo układa dłonie na klawiaturze, zachowuje swobodę ruchów, stara się uchwycić różnicę w jakości dźwięku w zależności od siły i sposobu uderzenia w klawisz

Poznanie i rozwijanie elementów techniki klawesynowej

- 1) omówienie różnic w grze na fortepianie i klawesynie (układ rąk, gra niezależnymi, aktywnymi, zaokrąglonymi palcami, kontrola uderzenia w klawisz adekwatna do zamierzonego efektu),
- 2) osiągnięcie zróżnicowania dynamiki przez:
 - a. zmianę registrów,
 - b. zróżnicowanie artykulacji (np. legato-staccato),
 - c. zagęszczenie faktury (w akompaniamentach)
- 3) wprowadzenie ćwiczeń wstępnych:
 - a. diatoniczne – pięciopalcówka grana od każdego dźwięku bez podkładania kciuka w tonacji durowej i molowej,
 - b. gamy rozbieżne – umiejętność podkładania kciuka,
 - c. arpeggia – akordy durowe i molowe grane w górę i w dół z zatrzymaniem wszystkich palców,
 - d. umiejętność budowania akordów durowych i molowych na wszystkich dźwiękach,
 - e. kadencja doskonała TSDT - wykonywana we wszystkich tonacjach durowych i molowych.
- 4) ćwiczenia poprawiające niezależność artykulacyjną obu rąk,
- 5) doskonalenie umiejętności technicznych ucznia: rozwijanie biegłości palcowej, selektywność gry, wyrównana motoryka (różne sposoby ćwiczenia),
- 6) wprowadzenie ćwiczeń ułatwiających wykonywanie ozdobników – uczeń wykonuje ten sam rodzaj ozdobnika np. tryl, mordent od różnych dźwięków i różnymi palcami,
- 7) przeniesienie artykulacji staccato, legato, portato na klawesyn,
- 8) dwudźwięki i akordy grane różną artykulacją (zwłaszcza w prawej ręce jako przygotowanie do realizacji basso - continuo).

Uczeń jest świadom różnic w grze na fortepianie i klawesynie, kontroluje siłę uderzenia palców, potrafi robić płaszczyznowe zmiany dynamiki za pomocą artykulacji lub zmiany

faktury, stale doskonalili motorykę i samodzielną pracę palców poprzez systematyczne stosowanie w/w ćwiczeń wstępnych, potrafi zastosować równocześnie dwa odmienne rodzaje artykulacji.

Uczeń rozwija świadomość tonacji, potrafi zagrać arpeggio rozbudowane w trybie durowym i molowym na każdym dźwięku, a także kadencje doskonałe we wszystkich tonacjach, potrafi prawidłowo wykonać tryl, mordent, przednutkę długą i krótką różnymi palcami na stopniach gam do 5 znaków przykluczowych, potrafi swobodnie wykonać dwudźwięki i trójdźwięki portato, zwiększa tempo wykonywanych utworów wraz z większymi umiejętnościami motorycznymi.

Właściwe interpretowanie utworów zgodnie z kanonami stylu i budową formalną.

- 1) krótkie omówienie twórczości kompozytora, epoki, w której tworzył, oraz charakteru zadanego utworu,
- 2) wykonanie przez nauczyciela opracowywanego utworu,
- 3) dbałość o prawidłową realizację zapisu nutowego utworów solowych – ustalenia artykulacji, palcowania, przebiegu frazy, realizacji ozdóbek,
- 4) omówienie budowy opracowywanych kompozycji, ogólnego przebiegu harmonicznego,
- 5) praca nad realizacją utworów polifonicznych lub odcinków polifonizujących – niezależne prowadzenie głosów,
- 6) praca nad logiczną i przejrzystą interpretacją (prowadzenie frazy, efekt echa, zmiany agogiczne, cezury, właściwe tempo).

Uczeń posiada podstawowe wiadomości na temat epoki, kompozytora oraz formy utworu, który wykonuje (sonaty przedklasycznej, rondo starofrancuskiego, suity, sonaty da chiesa, koncertu barokowego, formy 2-częściowej).

Uczeń dokładnie realizuje zapis nutowy oraz zaproponowane przez nauczyciela palcowanie, artykulację, frazowanie i wykonanie ornamentów, słyszy poszczególne głosy w utworach polifonicznych, rozumie zasadę samodzielnego prowadzenia linii melodycznych poprzez stosowanie tej samej artykulacji, próbuje samodzielnie zinterpretować utwór oraz realizuje sugestie nauczyciela.

Rozwijanie wrażliwości i wyobraźni muzycznej oraz osobowości artystycznej

- 1) praca nad jakością dźwięku, uwrażliwienie na niuanse brzmieniowe (np. różne rodzaje staccato, zależność przedtaktu od charakteru utworu)
- 2) omówienie charakteru wykonywanych tańców, klimat epoki, figury taneczne, ubiór tamtych czasów,
- 3) zachęcanie ucznia do świadomego słuchania własnej gry i reagowania na niewłaściwe brzmienie,
- 4) słuchanie nagrań muzyki klawesynowej i utworów kameralnych z udziałem klawesynu,
- 5) rozbudzanie wyobraźni ucznia przez: zachęcanie do proponowania własnej interpretacji, omówienie jej i zaakceptowanie właściwych pomysłów,
- 6) informowanie uczniów o ciekawych wydarzeniach muzycznych (festiwale, koncerty, opery), szczególnie, gdy grane są utwory różnych epok z udziałem klawesynu.

Uczeń dba o właściwą jakość dźwięku, posiada nawyk słuchania własnej gry, potrafi zaproponować przebieg frazowania, rozplanować napięcia muzyczne i ich rozwiązanie, wyeksponować ciekawą harmonię, ustalić odpowiednie tempo wykonania utworu, zaplanować zmiany agogiczne w codzie oraz następstwo części.

Słuchając wykonań wybitnych klawesynistów, orkiestr i zespołów kameralnych z udziałem klawesynu uczeń rozwija intuicję muzyczną i osobowość artystyczną.

Wdrażanie do samodzielnej pracy nad utworem; rozwijanie umiejętności gry
a'vista

- 1) rozczytywanie z uczniem utworów i wymaganie dokładnej realizacji zapisu nutowego,
- 2) uświadomienie uczniowi konieczności samodzielnej pracy w domu, sposoby ćwiczenia fragmentów szczególnie trudnych,
- 3) ćwiczenie fragmentami (zwłaszcza akompaniamenty), zwracając uwagę na rodzaj i połączenia akordów,
- 4) zwrócenie uwagi na efektywność ćwiczenia w domu,
- 5) czytanie a'vista na lekcji – pomoc w pokonywaniu trudności, świadomość tonacji, metrum, akordów głównych w danej tonacji T,S,D, odczytanie właściwej artykulacji,
- 6) zachęcanie do samodzielnego czytania a'vista w domu.

Uczeń ma świadomość znaczenia systematycznej i rzetelnej pracy w domu, potrafi ćwiczyć utwór odcinkami, od wskazanych miejsc na różne sposoby, jest świadomy przebiegu harmonicznego w opracowywanych utworach, potrafi płynnie przeczytać prosty tekst nutowy a'vista zwracając uwagę na wszystkie elementy utworu: metrum, wysokości dźwięków, rytm, pauzy, znaki przykluczowe, artykulację itp.

Poznanie różnych form muzykowania zespołowego

- 1) rola klawesynu w utworach kameralnych i orkiestrowych epoki baroku,
- 2) omówienie praktyki basso-continuo na podstawie facsimile zapisów nutowych XVII i XVIII w.
- 3) podstawowe zasady realizacji basu cyfrowanego – wyjaśnienie dlaczego można zmodyfikować zapis nutowy,
- 4) opracowanie tekstu akompaniamentu,
- 5) dostosowanie realizacji basso - continuo do możliwości technicznych ucznia,
- 6) wprowadzanie dodatkowych zdobieć podkreślających charakter utworu, zwłaszcza w odcinkach repetowanych,
- 7) przygotowanie ucznia do wspólnego wykonywania utworu – nauczyciel gra partię solisty na fortepianie, uczeń – akompaniament,
- 8) zwrócenie uwagi na synchronizację działań – znajomość partii solisty,
- 9) uczenie współdziałania i wzajemnej odpowiedzialności,
- 10) przeprowadzenie prób z udziałem solisty – zwrócenie uwagi na jednakową artykulację, efekty dynamiczne, właściwe tempo, puls, prowadzenie frazy, ujednolicone ozdobniki,

- 11) współpraca z różnymi instrumentami – partie solowe wykonują: skrzypce, altówka, wiolonczela, flet, obój, a nawet ksylofon i wibrafon,
- 12) wypracowanie umiejętności wspólnego rozpoczęcia i zakończenia utworu,
- 13) uczestniczenie w próbach orkiestry, wykształcenie wrażliwości na ruchy dyrygenta, współpraca z grupą wiolonczel, słuchanie solisty i reagowanie na ewentualne zmiany agogiczne.

Uczeń jest świadom roli jaką spełniał klawesyn w epoce baroku, jako instrument solowy a także instrument realizujący basso-continuo, zna podstawowe zasady odczytywania basu cyfrowanego.

Potrafi z pomocą nauczyciela modyfikować zapis nutowy akompaniamentów w celu dostosowania do swoich możliwości technicznych, wprowadzać dodatkowe zdobienia, sugerować odpowiednie palcowanie i artykulację, zna swoją partię oraz partię solisty, ma świadomość współtworzenia wykonania, w razie pomyłki potrafi włączyć się w przebieg utworu.

Jest szczególnie wyczulony na wspólne rozpoczęcie, cezury i zakończenie utworu, uczestniczy w próbach z solistą, potrafi słuchając obu partii współpracować ściśle z instrumentem prowadzącym.

W przypadku realizowania basso-continuo z orkiestrą szkolną, uczeń jest uwrażliwiony na ruchy dyrygenta, słucha partii innych instrumentów, a szczególnie wiolonczel, współpracuje z solistą.

3. Prezentacja publiczna.

Przygotowanie do praktyki estradowej; rozwijanie koncentracji i technik zapamiętywania; pokonywanie tremy.

- 1) rozwijanie technik zapamiętywania:
 - a. ćwiczenie każdą ręką oddzielnie,
 - b. ćwiczenie fragmentami na pamięć,
 - c. zaczynanie utworu od wyznaczonych miejsc,
 - d. analiza struktur podobnych, uświadomienie różnic między nimi,
 - e. wspólne analizowanie przebiegu utworu i pomoc w zapamiętywaniu problematycznych miejsc,
- 2) znakomite opanowanie tekstu akompaniamentu, dające swobodę i ułatwiające słuchanie gry solisty,
- 3) technika przewracania kartek, wybranie odpowiednich miejsc w utworze i opanowanie praktyczne,
- 4) stosowanie technik relaksacyjnych,
- 5) wykonywanie utworów przed kolegami i nauczycielami innych instrumentów w celu opanowania tremy,
- 6) przeprowadzenie prób generalnych w miejscu audycji lub koncertu celem zapoznania ucznia z akustyką i zminimalizowania zaskoczenia,
- 7) omówienie właściwego zachowania na estradzie oraz zwrócenie uwagi na odpowiedni ubiór,

- 8) położenie nacisku na zachowanie pełnej koncentracji aż do końca występu,
- 9) rozmowa z uczniem, dodatnie mu otuchy i pewności siebie przed występem,
- 10) omówienie wykonania, wskazanie błędów i niedociągnięć, pochwała za każdy udany występ, co wzmacnia poczucie własnej wartości ucznia i zachęca go do dalszej pracy.

Uczeń jest dobrze przygotowany do występu, opanował tekst utworów - przez wielokrotne wykonanie programu przed kolegami, nauczycielami innych instrumentów nabrał pewności siebie i wiary, że potrafi go poprawnie wykonać, potrafi być skoncentrowany. Stara się zapanować nad tremą, w razie pomyłki umie kontynuować grę, wie jak należy zachować się na scenie, po koncercie potrafi podzielić się odczuciami na temat swojego wykonania, udany występ wzmacnia jego poczucie własnej wartości.

4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym;

- uczeń wykorzystuje różne źródła informacji w celu pogłębiania wiedzy muzycznej oraz doskonalenia umiejętności,
- jest wdrażany do samodzielnej i dobrze zorganizowanej pracy, co będzie owocowało w innych przedsięwzięciach podejmowanych na różnych polach działalności,
- uczestniczy w Audycjach i Koncertach w miarę przygotowanego repertuaru, np. w „Wieczorze Muzyki Barokowej”
- przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku.
- jest przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.
- jest przygotowany do pracy zespołowej oraz do współpracy w grupie i na rzecz grupy,
- czynnie uczestniczy w życiu muzycznym i korzysta z zasobów kultury w różnych dziedzinach sztuki, uczęszcza na koncerty Filharmonii Krakowskiej lub zespołów kameralnych, a także czynnie uczestniczy w imprezach kulturalnych, wystawach i festiwalach organizowanych na terenie miasta.

PODSTAWA PROGRAMOWA

W każdym semestrze uczeń powinien opanować:

- 1) dwa rodzaje ćwiczeń wstępnych,
- 2) jeden utwór na klawesyn solo (w zależności od stopnia zaawansowania),
- 3) jeden lub dwa akompaniamenty lub zrealizowany bas cyfrowany (zróżnicowane w charakterze i tempie), zgranie go z solistą, zespołem lub orkiestrą szkolną i wykonanie na końcowo-rocznej audycji klasowej lub koncercie szkolnym.

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM OCENIANIA

Końcoworoczną ocenę z przedmiotu nauka akompaniamentu – klawesyn stanowi średnia następujących ocen:

1. Oceny z przesłuchań
 - opanowanie pamięciowe,
 - zgodność z tekstem nutowym,
 - poczucie rytmu,
 - artykulację,
 - dynamikę,
 - sprawność techniczną (biegłość palcową, swobodę aparatu gry, korelację ruchową itp.),
 - poczucie formy muzycznej oraz stylu muzycznego,
 - muzykalność (ekspresję, frazowanie, wrażliwość na dźwięk),
 - walory estradowe (m.in. umiejętność pokonywania tremy),
2. Oceny pracy ucznia w ciągu każdego semestru odzwierciedlającej:
 - stopień opanowania materiału w zakresie określonym programem nauczania,
 - systematyczność,
 - zaangażowanie.

KRYTERIA OCENIANIA

Podstawowymi kryteriami ocen jest:

- spełnienie wymagań programowych dla danego roku,
- postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych i muzycznych,
- opanowanie repertuaru,
- systematyczność i pilność ucznia,
- wykonanie programu z pamięci (z wyjątkiem akompaniamentów).

Pracę ucznia ocenia się według następujących kryteriów:

- ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, będący laureatem konkursów i przesłuchań, prezentuje grę bezbłędną muzycznie i technicznie oraz ciekawą artystycznie. Ponadto wykazuje się nienaganną i wzorową postawą w zakresie kultury osobistej oraz poszanowania instrumentów i mienia szkolnego,
- ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń który, prezentuje grę bezbłędną technicznie i muzycznie, opanował zakres materiału obowiązujący w danej klasie,
- ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który opanował materiał nauczania danej klasy według obowiązującego programu, i prezentuje grę poprawną technicznie i muzycznie,
- ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń który, wykonał program z niedociągnięciami muzyczno – technicznymi i pamięciowymi lecz opanował grę na instrumencie umożliwiającą postępy w dalszej nauce przy systematycznej pracy,
- ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum programowego w danej klasie , jego wykonanie utworów charakteryzuje się brakami techniczno – muzycznymi, jednak nie wykluczającymi postępów przy dalszej systematycznej pracy,
- ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum materiału przewidzianego w programie nauczania danej klasy oraz nie rokuje nadziei na dalszy rozwój muzyczno – artystyczny nawet przy intensywnej pracy.

EFEKTY KSZTAŁCENIA NA KONIEC NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- posiada wiedzę niezbędną do dalszego rozwijania gry na instrumencie i w zespołach kameralnych oraz do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;

- zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- rozwija pasję muzyczną przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- publicznie prezentuje swoje dokonania;
- podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- dobrze czyta nuty, potrafi wykonać *à vista* proste utwory muzyczne;
- wykorzystuje wiedzę ogólno-muzyczną i umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- ocenia jakość wykonywanych zadań;
- pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekty tej pracy;
- integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- buduje relacje oparte na zaufaniu;
- wykazuje się w działaniu postawą aktywną;
- organizuje swoją indywidualną pracę;
- systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- przewiduje skutki podejmowanych działań;
- korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej;
- skutecznie radzi sobie ze stresem, a w szczególności z tremą podczas publicznych występów;
- jest przygotowany do kontynuowania nauki.

SPIS UTWORÓW PROPONOWANYCH DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH – NAUKA AKOMPANIAMENTU

Klasa IV

Anonim	Hornpipe G na wiolonczelę + b.c.
J. S. Bach	Siciliana z II suity na flet + basso continuo
A. Corelli	Gigue F na flet + basso continuo Sonata e na skrzypce + b.c., cz. I, III, IV
A. Corelli – Barbirolli	Concerto F na obój + b.c., cz. I, IV
G. F. Haendel	Aria i Rondinell na skrzypce + b.c. Menuet G na flet + b.c. Adagio z sonaty g na flet + b.c.
J. Kueffner	Polka G na wiolonczelę i klawesyn.
J.B.Lully	Air G na wiolonczelę + b.c.
J.Ph.Rameau	Rigaudon G na wiolonczelę + b.c.

Klasa V

J. S. Bach	Aria C na flet + basso continuo
Ph. E. Bach	Adagio e na 2 flety + b.c.
L. Boccherini	Menuet A na wiolonczelę + b.c.
J.B. Bononcini	Divertimento da camera c-moll na flet+ b.c. cz.I, II, III, IV
A. Caporale	Sonata d na wiolonczelę + b.c. cz. I i II
J. Haydn	Menuet rokoko A na flet i klawesyn
F. Kuechler	Concertino D na ksylofon, wibrafon i klawesyn cz. I, II, III
J.G. Linicke	Concerto G na flet i b.c. cz. I, II, III
J. B. Lully	Gavot i Musette na skrzypce + b.c.
B. Marcello	Sonata V C na wiolonczelę+ b.c. cz. I. II Sonata VI G na wiolonczelę + b.c. cz. I, II, III, IV

B. Marcello	Sonata d na obój + b.c. cz. I Allegro Sonata F na altówkę + b.c. cz. I, II Sonata B na altówkę + b.c.
H. Purcell	Aria d na flet + b.c.
D. Scarlatti	Sonata e na flet + b.c.
G. Ph. Telemann	Sonata F na flet + b.c. cz. I, II, III
A. Vivaldi	Concerto c na obój, skrzypce + b.c. Concerto a na flet, obój i klawesyn, cz. I, II, III

Klasa VI

J.S. Bach	Air D z II Suity orkiestrowej Menuet, Badinerie z II Suity h na flet
J.B. Boismortier	Sonata e na flet + b.c., cz. I, II
A. Corelli	Sarabanda na obój + basso continuo Sonata A na skrzypce + b.c., cz. I, II Sonata D na 2 skrzypiec + b.c., cz. I, II, III, IV Sonata C na skrzypce + b.c. cz. IV, V Sonata e na orkiestrę + b.c. cz. I, II, III, IV, V
H. Eccles	Sonata g na wiolonczelę + b.c., cz. I, II Sonata g na altówkę + b.c., cz. I, II
G.F. Haendel	Sonata g na flet + b.c., cz. I, II, III, IV Sonata g na skrzypce + b.c., cz. I, II Sonata a na flet + b.c., cz. II Sonata F na skrzypce + b.c., cz. I, II Sonata E na skrzypce + b.c., cz. I, II Sonata D na skrzypce + b.c., cz. III, IV Sonata F na flet + b.c., cz. III, IV
B. Marcello	Sonata d na flet + b.c. Sonata d na obój + b.c., cz. I, II Sonata F na flet + b.c., cz. I, II, III, IV Sonata e na flet + b.c., cz. I, II
J. Pachelbel	Kanon D na smyczki + basso continuo.
D. Scarlatti	Sonata d na flet + b.c., cz. I, II
A. Vivaldi	Koncert h na wiolonczelę + b.c. Koncert h na 4 skrzypiec, smyczki + b.c.

SPIS UTWORÓW PROPONOWANYCH DO REALIZACJI W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH– NAUKA GRY NA KLAWESYNIE

Klasa IV

Anonim	Courante G Galiarda F Allemande G Daunce C
J. Ph. E. Bach	Solfeggietto c
J. S. Bach	Drobne utwory Małe preludia Inwencje 2-głosowe np. E nr 5 Polonez G z zeszytu „Tańce wybrane” Suita francuska h - Menuet Suita francuska c - Menuet Suita francuska Es - Menuet Suita francuska E - Polonaise, Menuet
J. Bull	Preludium a
W. Byrd	Ye Soldiers Dance, The Trumpetts
D. Cimarosa	Sonata a Sonata g Sonata G
F. Couperin	La Lutine Les Petits Moulins a Vent Les Tambourins L'Esperance Les Coucous Benevoles Sicilienne G
J.Fr. Dandrieu	Les Fifres
G. Farnaby	Meridian Alman G
G. F. Haendel	Inwencja G Gavotte C Menuet a Passepied a Allemande c Gigue d

J. Pachelbel	Gavotte a	
H. Purcell	A New Irish Tune Hornpipe e Trumpet tune Suita G nr 1 Menuet G	
J.Ph. Rameau	Menuet C Menuet a	
D. Scarlatti	Sonata A Sonata G Sonata F	T. III nr 41 T. I nr 37 T. II nr 26
G. Ph. Telemann	Fantazja F nr 1 Fantazja G nr 7	
Utwory ze zbioru:	Tańce barokowe,	wyd. węgierskie T. I

Klasa V

J. S. Bach	Inwencje 2-głosowe, np. F Suita francuska c - Air Suita francuska h – Allemande, Menuet + trio Suita francuska G – Gavot, Bourree Suita francuska Es - Air Suita francuska E – Bourree, Gigue Preludium B	
J.de Sousa Carvalho	Allegro D	
D. Cimarosa	Sonata B Sonata d Sonata Es Sonata g Sonata A Sonata C	
F. Couperin	L'Ardeur La Florentine La Diane La Charoloise La Manon	z XIII suity z II suity z II suity z II suity z I suity

F. Couperin	Les Petit Rien	z XIII suity
	Fanfare	z II suity
	Rigaudon	z II suity
Cl. Daquin	Kukułka	
	Musette et Tambourin	
	Tambourin en Rondeau	
	Rigaudon g	
J. Lidon	Sonata de 1 tono	
H. Purcell	Preludium C	z V suity
M. Peerson	The Fall of the Leafe	
	The Primerose	
D. Scarlatti	Sonata C	T. III nr 1
	Sonata d	T. II nr 15
	Sonata C	T. II nr 4
	Sonata G	T. I nr 36
	Sonata D	T. I nr 11
G. Ph. Telemann	Fantazja B nr 11	
	Fantazja G nr 7	
	Fantazja F nr 5	
	Fantazja g nr 8	
Utwory ze zbioru:	Tańce barokowe,	wyd. węgierskie T. I i II

Klasa VI

J. S. Bach	Suita francuska c – Courante, Sarabanda	
	Suita francuska h – Gigue	
	Suita francuska G – Allemande, Courante	
	Suita francuska E – Allemande, Courante	
D. Cimarosa	Sonata c	
	Sonata B	
	Sonata F	
	Sonata d	
F. Couperin	La Pastorale	z I suity
	Les Lis naissans	z III suity
	La Bandoline	z V suity
	Rigaudon	z II suity, Premiere Partie, Seconde Partie,

F. Couperin	La Linote efarouchee	
	La Triomphante	z X suity
	Soeur Monique	z XVII suity
	Les Papillons	z II suity
	Le Reveille-matin	
	Les Moissonneurs	
G. F. Haendel	Allegro F	z II suity
	Gigue A	z II suity
	Gigue e	z IV suity
	Aria z wariacjami E	
	Gigue, Passacaille	z VII suity g
	Prelude, Sonata z suity B	
T. Morley	Alman C	
H. Purcell	A Ground in Gamut	
J. Ph. Rameau	Gavotte a-moll z wariacjami	
	Le Rappel de Oiseaux	
D. Scarlatti	Sonata E	T. II nr 20
	Sonata C	T. II nr 3
	Sonata D	T. II nr 13
	Sonata d	T. II nr 16
	Sonata e	T. III nr 19
	Sonata F	T. III nr 22
	Sonata G	T. III nr 32
G. Ph. Telemann	Fantazja A nr 9	
Utwory ze zbioru:	Tańce barokowe,	wyd. węgierskie T. II